A fegyverpiac ellátási láncának áttekintése Magyarországon

Szilágyi Fruzsina
végzett hallgató
Debreceni Egyetem
Gazdaságtudományi Kar,
E-mail: szilagyi.fruzsina44@gmail.com

Dr. Csipkés Margit
egyetemi docens
Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar
Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet
E-mail: csipkes.margit@econ.unideb.hu

Absztrakt

A mai világban a fegyverek nem csak hadászati eszközökként, hanem rendkívül érzékeny logisztikai termékekként is jól vizsgálhatók, mivel szállításuk, tárolásuk és nyomon követésük kiemelt kockázatot jelenthetnek. Cikkünkkel célunk bemutatni a fegyverpiac ellátási láncának működését Magyarországon, különös tekintettel a logisztikai folyamatokra. Elemzésünkben bemutatjuk a gyártóüzemektől a végfelhasználókig működő fegyver ellátási láncot. Áttekintjük a világ vezető fegyvergyártó országait és azok logisztikai stratégiáit, amelyekből Magyarország is tanulhat sok esetben. A magyar hadiipar újraéledése, valamint a NATO-beszállítói láncba való integráció új kihívásokat és lehetőségeket hozott a fegyverlogisztika területén. Külön szakaszban foglalkozunk azzal, hogy a fegyverszállítmányok hogyan illeszkednek a nemzetközi és hazai vámszabályozásokhoz, valamint milyen szerepe van a szállítmányozó és biztosító cégeknek. A tanulmány célja, hogy strukturált képet adjon a fegyverpiac logisztikai működéséről és hozzájáruljon a fegyverellátás átláthatóságához, a biztonságához, illetve a fenntarthatóságához.

Kulcsszavak:
ellátásilánc, fegyverlogisztika, ADR, fegyverkereskedelem

Abstract

In today's world, weapons can be examined not only as military equipment, but also as extremely sensitive logistical products, since their transportation, storage and tracking can pose a high risk. Our article aims to present the operation of the supply chain of the arms market in Hungary, with particular attention to logistics processes. In our analysis, we present the arms supply chain from manufacturing plants to end users. We review the world's leading arms-producing countries and their logistics strategies, from which Hungary can learn in many cases. The revival of the Hungarian military industry and its integration into the NATO supply chain have brought new challenges and opportunities in the field of arms logistics. In a separate section, we deal with how arms shipments fit into international and domestic customs regulations, as well as the role of shipping and insurance companies. The aim of the study is to provide a structured picture of the logistical operation of the arms market and contribute to the transparency, security and sustainability of arms supplies.

Keywords:
supply chain, weapons logistics, ADR, arms trade

DOI: 10.21405/logtrend.2025.08.1.18

1. A legjelentősebb fegyvergyártó országok az Európai Unióban

A cikkünkben főleg Európa fegyveripari jelentőségét kívánjuk bemutatni, mivel egy magyarországi fegyverkereskedőnél szinte kizárólag az EU-n belüli országok kerülhetnek be az importálási helyek közzé. A szakirodalom alapján látható, hogy a fegyveripar az egyik leggyorsabban fejlődő ágazat, amely mára nemcsak a nemzetbiztonság, hanem a globális gazdaság szempontjából is kulcsfontosságúvá vált. A hadiipar szereplői jelentős hatást gyakorolnak a világgazdaságra, kiváltképpen a technológiai modernizáció és a nemzetközi kereskedelem területén (MKEH, 2025). Az Egyesült Államok, Oroszország, Kína, valamint több európai ország (Németország, Franciaország, Spanyolország és Olaszország) vezető szerepet töltenek be a fegyverkereskedelemben (SIPRI, 2020).

Az Amerikai Egyesült Államok a világ legnagyobb fegyvergyártó országának számít, vezető szerepe több évtizede vitathatatlan. A legnagyobb amerikai hadiipari vállalatok (a Lockheed Martin, a Boeing és a Northrop Grumman) jelentős részesedéssel bírnak a globális fegyverpiacon. A SIPRI (2025) szerint az amerikai vállalatok (akik a 100 legnagyobb fegyvergyártó vállalat) fegyvereladásai elérték a 285 milliárd dollárt a 2020. évben, amely több mint felét teszi ki az összes fegyvergyártó vállalat összes bevételének.

Kína is az elmúlt években jelentősen növelte fegyvergyártási erőforrásait, amely mellett Oroszország a világ egyik legnagyobb fegyverexportőrévé vált (bár az elmúlt időszak háborús helyzete a nemzetközi megítélését nagyban befolyásolták). Az orosz fegyvergyártók elsősorban a volt szovjetköztársaságokba (az Almaz-Anteybe és a United Aircraft Corporation-ba, Indiába és a Közel-Kelet országaiba) exportálnak (SIPRI, 2024).

Az európai és a transzeurópai országok fegyveripari bevételeinek változását mutatja be 2022- 2023 közötti időszakban az 1. táblázat. Csak azok az európai ország szerepelnek a táblázatban, akiknek van legalább egy fegyveripari vállalata a TOP100 fegyvergyártó cég között. Az Egyesült Királyság, Franciaország és Németország Európa legnagyobb fegyvergyártói és exportőrei. A bevételeik stabil növekedést mutatnak évtizedek óta, amely mögött saját haderőfejlesztéseik és a

Ország	Vállalatok száma (db)	Fegyveripari bevételek (millió $)		Változás 2022-ről 2023-ra (%)
		2022	2023	
Egyesült Királyság	7	46123	47680	+3,4%
Franciaország	5	27912	25530	-8,5%
Németország	4	9928	10670	+7,5%
Transzeurópai országok	3	21999	20990	-1,5%
Olaszország	2	16983	15210	-10,4%
Svédország	1	3758	4360	+16%
Norvégia	1	1184	1500	+26,7%
Spanyolország	1	1052	1190	+13,1%
Lengyelország	1	1891	2060	+8,9%
Csehország	1	946	1190	+25,8%
Ukrajna	1	1314	2210	+68,1%

1. táblázat. Az európai országok fegyveripari bevételei és változásai (2022 - 2023)
Forrás: SIPRI alapján saját szerkesztés, 2025a

külföldi fegyverexportjuk erősödése áll. Az Egyesült Királyság kiugróan magas vállalati számmal rendelkezik, megelőzve ezzel Franciaországot és Németországot is, de bevétele növekedésében enyhe változás tapasztalható. Olaszország és Svédország hasonló trendet mutat, hiszen mindkét ország kiemelkedő fegyverexportőr, különösen a korszerű fegyverrendszerek és haditechnikai fejlesztések területén. Olaszországban visszaesés látható, mely a hadiipar versenyképesség csökkenésével magyarázható (1. táblázat).

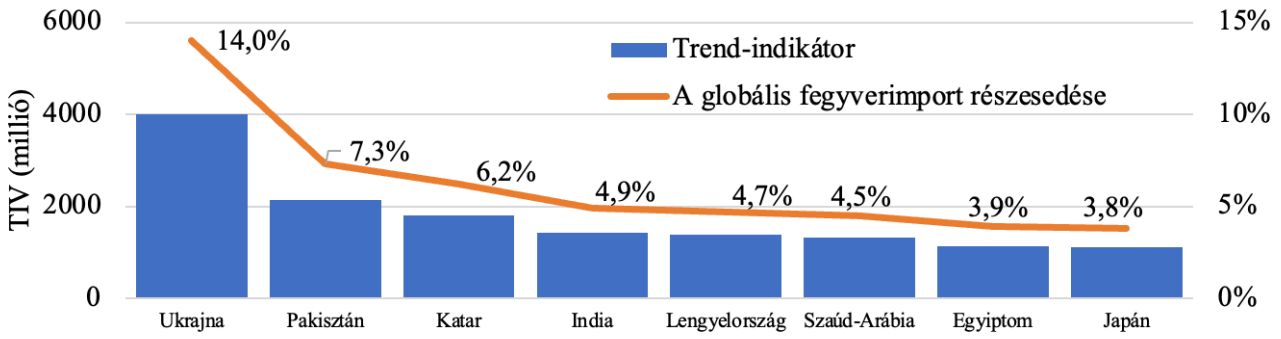
Norvégiában és Spanyolországban a fegyveripari bevételek mérsékelt növekedése figyelhető meg, ez a belső védelmi kiadások emelkedésével magyarázható. A legnagyobb növekedést Közép- és Kelet európai országok mutatják (Lengyelország, Csehország és Ukrajna), melyek bevételének emelkedése az államok fokozott készülődését jelenti a régiók biztonsági kihívásaira. Lengyelországnál 8,9%, míg Csehországnál 25,8%-os növekedés figyelhető meg. Ukrajna fegyveripari bevételének növekedése szorosan összefügg a háborús helyzettel, hiszen az ország fokozott fegyvergyártásra kényszerül, mindeközben jelentős nemzetközi katonai támogatásban is részesült az elmúlt években. Ukrajnánál kiugróan magas növekedés tapasztalható, mivel 68,1%-kal növekedett egy év alatt a fegyveripari bevétele.

2023-ban a legtöbb európai országban növekedtek a fegyveripari bevételek. Ez a tendencia összefügg a fokozódó geopolitikai feszültségekkel és a növekvő kiadásokkal. A következő években várhatóan folytatódik ez a növekvő ütemű fejlődés, mivel az európai országok továbbra is jelentős összegeket fordítanak védelmi kiadásaik növelésére és fegyveres erőik modernizálására. A fegyveripar így továbbra is meghatározó szereplője marad a nemzetközi gazdasági és politikai helyzetnek (SIPRI, 2024).

Európa fegyvergyártása kiemelkedő szerepet játszik a globális piacon is, amelyet évszázados hagyományok és a legmodernebb technológiai fejlesztések ötvözete jellemez. Az egyes európai országokban golyós és sörétes fegyverek gyártása terén világszerte ismert vállalatok működnek (a legjelentősebb golyós vadászfegyverek Németországban a Blaser, a Mauser és a Sauer, a legjelentősebb sörétes fegyverek a Krieghoff). Az Egyesült Királyságban a kézzel készített sörétes fegyverek jelentősek (a Holland & Holland és a Purdey). Az európai fegyverpiac szereplői nemcsak a vadászat és a sportlövészet területén meghatározók, hanem a védelmi ipar számára is fejlesztenek innovatív megoldásokat (SIPRI, 2025a).

Spanyolország szintén fontos szereplő a tűz- és a precíziós fegyverek területén. Itt a Bergara vált az egyik legismertebb fegyvergyártó vállalattá, amely világszinten is elismert a minőségi fegyverei miatt. A céget technológiai innováció és precizitás jellemzi, így a termékei vadászati és sportlövészeti célokra fejlesztett prémium kategóriájába tartoznak. A Bergara B14 és BA13TD sorozat különösen népszerű a vadászok, de akár a sportlövők körében is, míg a Bergara Premier sorozatot a precíziósok számára lett kifejlesztve, figyelembe véve a pontosság és 100%-os megbízhatóság iránti igényeket. Fegyverei egyedi tervezésű huzagolt csöveikkel tűnnek ki, amelyek a vállalat saját fejlesztésű gyártási technológiájával készülnek (Bergara, 2025). Nem véletlen, hogy a Bergara puskák az Egyesült Államokban is széles körben elterjedtek és a nemzetközi vadászatok, illetve sportversenyek gyakori szereplői lettek (Bergara, 2025).

Olaszország fegyveripara a legnagyobb múltra tekint vissza Európában. Az ország számos világhírű fegyvergyártónak ad otthont: a Caesar Guerini, a Perazzi, valamint a Bettinsoli és a Redolfi a minőségi vadász- és sportfegyverek. Ezek a cégek generációk óta tökéletesítik fegyvereiket, amelyek az elegancia, az esztétika és a funkcionalitás tökéletes egyensúlyát testesítik meg különféle stílusban. A Caesar Guerini az olasz fegyvergyártás leginnovatívabb szereplője. Sörétesfegyverei a kézműves hagyományokat ötvözik a legmodernebb technológiával készülnek, ugyanis a cég különösen nagy hangsúlyt fektet a részletekre, mind az esztétikai, mind a technikai megoldások terén. A Caesar Guerini puskák nemcsak a teljesítményükkel, hanem kifinomult gravírozásukkal és igényes fa kidolgozásukkal is kitűnnek. A márka fegyverei kedveltek mind a vadászok, mind a sportlövők körében, mivel megbízhatóságuk és könnyű kezelhetőségük páratlan élményt nyújt. A prémium szegmensben versenyezve a Caesar Guerini számos nemzetközi díjat is elnyert innovatív fejlesztéseivel (Caesar Guerini, 2025). Az egyik legnagyobb presztízsű olasz fegyvergyártó a Perazzi, amely kifejezetten

1. ábra. A TOP8 legnagyobb fegyverimportőr 2023-ban
Forrás: Saját szerkesztés a Stockholm International Peace Research Institute [SIPRI] alapján

a sportlövészetre specializálódott. Fegyverei számos nemzetközi versenyen (olimpiákon és világbajnokságokon) bizonyítottak már. A Perazzi puskák tervezése során a precizitás és az egyedi testreszabhatóság a legfontosabb szempont. A sportlövészek körében a Perazzi puskák a legjobbak közé tartoznak, mivel azokat a felhasználók egyéni igényei szerint lehet alakítani, éppen ezért bizonyos modellek gyártásának időtartama elérheti akár az 1-1,5 évet is. A cég filozófiája az, hogy minden fegyver egyedi, és a lövész stílusához kell igazítania (Perazzi, 2025).

A SIPRI adatai szerint a világ fegyverkereskedelme az elmúlt évtizedben folyamatosan növekedett és várhatóan a geopolitikai feszültségek miatt továbbra is növekedni fog. Az Egyesült Államok, Kína, Oroszország és az európai országok kulcsszerepet játszanak ebben a folyamatban, miközben a kisebb vállalatok, mint a Bergara vagy a Caesar Guerini szintén egyre nagyobb figyelmet kapnak a piacon (SIPRI, 2020).

2. A nemzetközi fegyverkereskedelem helyzete

A nemzetközi fegyverkereskedelem folyamatosan változó terület, amely hatással van a geopolitikai változásokra és a nemzetközi konfliktusokra. A fegyverkereskedelem volumene 2020-2023 között csökkent, de jelentős globális különbségek mutatkoznak a régiók között (SIPRI, 2023). Napjainkban a háborús helyzetnek köszönhetően a jelentősége és volumene is növekvő tendenciát mutat.

A globális fegyverkereskedelemben az Amerikai Egyesült Államok a világ első számú fegyverkereskedője, mivel a világ fegyverszállításainak megközelítőleg 40 %-áért felel (az exportőrök rangsorát Franciaország, Oroszország, Kína és Németország követi). Oroszország fegyverkivitele az utóbbi években stagnál a nyugati szankciók és az Ukrajnával vívott háború miatt. Kizárólag Franciaország és Dél-Korea exportja mutat intenzív növekedést az ázsiai és európai piacokon. A fegyverbehozatal döntő hányada Ázsiából és a Közel-Keletről származik, amelyek folyamatosan továbbra is növekednek. Míg a Közel-Keleten Szaúd-Arábia és az Egyesült Arab Emírségek továbbra is a legtöbb fegyverimportot adják, addig ázsiai országok (India és Dél-Korea) jelentős befektetéseket eszközölnek a katonai technológia fejlesztésére. A fegyverkereskedelemben a technológiai fejlődés domináns erő. A következő évtizedekben az autonóm fegyverrendszerek, a mesterséges intelligencia által vezérelt katonai eszközök és a drónok technológiailag jelentősebbé fognak válni, melyek új lehetőségeket kínálnak az exportáló országok számára (SIPRI, 2023).

Az ukrajnai háború és a megnövekedett katonai kiadások miatt az európai fegyverimport az utóbbi években drasztikusan megemelkedett. Az Európai Unió tagjai (különösen a Kelet-Európai országok) a megnövekedett fenyegetések miatt biztonsági beruházásokat nagyobb mértékben vezettek be. Az USA és Németország fegyverszállítmányai felerősödtek azoknál a NATO-tagországoknál, amelyek védelmi képességeik fejlesztését akarják bebiztosítani. Ázsiában a fegyverpiac a legdinamikusabban bővülő terület, különösen Kínában, Indiában és Japánban. Kína fejleszti katonai ipari komplexumát és az exportját is bővíti, míg India és Japán növeli fegyverimportját a saját régiójában a stratégiai egyensúly fenntartása érdekében. Dél-Korea jelentős exportőrré vált, különösen a tankok, a páncélozott járművek és a légvédelmi rendszerek értékesítése révén. A MENA régióban a fegyverimport továbbra is magas szinten marad, részben azért, mert sok ország aktív fegyvervásárlónak számít. Szaúd-Arábia, az Egyesült Arab Emírségek és Egyiptom továbbra is a legnagyobb fegyverimportőrök, míg Törökország a hazai katonai erőit részesíti előnyben, ami csökkenő külső beszerzésekhez vezet (SIPRI, 2023). Az 1. ábrán a TOP8 legnagyobb fegyverimportőr országát foglaltam össze 2023-ban.

Az 1. ábrán a teljes importmennyiséget, valamint a globális fegyverimport részesedését mutatjuk be. Mivel a SIPRI kifejlesztett egy egyedi rendszert a nemzetközi szállítási mennyiségének a mérésére (SIPRI, 2025b), melyet trend-indikátor értéknek (TIV) nevezünk, így mi is ezt a mutatót használjuk. Ukrajna vezeti a listát a legnagyobb fegyverimporttal, amely a globális fegyverimport 14%-át teszi ki. Őt követi Pakisztán és Katar, akiknek a részesedése 6-7% között alakult. India így a sorban csak a 4. helyen volt a közel 5%-os részesedésével.

A legkevesebb részesaránnyal Lengyelország, Szaúd-Arábia, Egyiptom és Japán bír (4,7% és 3,8% közötti fegyverimport részesedés). A teljes 100%-ot (29,104 millió TIV) a TOP8 importáló és egyéb más országok (18,355 millió TIV) teszik ki. Ennek megfelelően lettek kiszámítva az adatok az egyes országok részesedésének arányában. Ukrajna importja jelentős, különösen az orosz-ukrán háború miatt, de Pakisztán, Katar és India szintén jelentős mennyiségben importált. Látható tehát, hogy a globális fegyverimport meghatározó szereplői közé több ázsiai és közel-keleti ország tartozik, amelyek folyamatosan növelik katonai képességeiket (SIPRI, 2025b).

3. A fegyverkereskedelem legfontosabb logisztikai ismeretei

A fegyverkereskedelem sikerességét a politika, a gazdasági döntések és a logisztikai folyamatok határozzák meg. A fegyverek szállítása speciális folyamatot, szigorú ellenőrzést és alapos előkészítést igényel a beszerzéstől a végfelhasználóhoz történő eljuttatásig. Jónéhány nemzetközi egyezmény (2014/2534(RSP, EUR, 2018, EUR, 2013) és hazai jogszabály (ORFK, 2023, ORFK, 2021) tárgyalja ezt a folyamatot az ellenőrzött fegyverkereskedelem biztosítása érdekében, amelyek célja a fegyverek jogszerű és biztonságos felhasználásának biztosítása, valamint az illegális fegyverkereskedelem és a fegyverek illetéktelen kezekbe kerülésének megakadályozása.

A fegyverbeszerzés egyik legfontosabb lépése a stratégiai tervezés, amelyet a védelmi és rendvédelmi szervek végeznek el. A beszerzés előtt a döntéshozók figyelembe veszik az adott ország nemzetbiztonsági eljárását, a katonai és rendvédelmi erők szükségleteit, valamint a technológiai fejlesztések biztosította lehetőségeket. Magyarországon a 2004. évi XXV. törvény szabályozza a fegyverkereskedelem feltételeit, mely összhangban áll az Európai Unió előírásaival és a nemzetközi normákkal. Nemzetközi szinten az Arms Trade Treaty (ATT) az egyik legfontosabb szabályozás, ami előírja, hogy a fegyverexportőr országoknak előzetesen meg kell vizsgálniuk, hogy egy adott fegyverszállítás hozzájárulhat-e emberi jogi jogsértésekhez vagy nemzetközi konfliktusok eszkalációjához (Wolters Kluwer, 2004b).

A beszerzési folyamat több lépésből tevődik össze, ezek biztosítják az átláthatóságot és a megfelelő ellenőrzéseket. Az első folyamategység az ajánlatkérés, amelynél a fegyverbeszerzésre jogosult szervek (pl. a hadsereg, a rendőrség, partnervállalat, stb.) tendereket írnak ki, meghatározva a fegyverrendszerekre vonatkozó műszaki és biztonsági követelményeket. A második lépés az ajánlatok műszaki és gazdasági szempontok alapján történő értékelése, figyelembe véve a hosszú távú fenntarthatóságot, a karbantarthatóságot és a beszerzés költségeit. Ezt követően létrejön a szerződés, amely részletesen tartalmazza a felek jogait és kötelezettségeit, a szállítási feltételeket, a garanciális időszakot, valamint a fegyverek végső rendeltetésének biztosítására vonatkozó kikötéseket, majd kezdődhet a szállítás (Zsombik, 2013).

A fegyverszállítás az egyik legérzékenyebb és legveszélyesebb folyamatrész, amely kiemelt biztonsági intézkedéseket igényel. A fegyverek különösen nagy értékű és veszélyes rakományt jelentenek, szállításuk szigorúan ellenőrzött körülmények között zajlik (ADR, 2024, KR, 2004). A fegyverek közúti szállítása az ADR Egyezmény (Accord Dangereux Routier) előírásai szerint történhet, ez részletesen szabályozza a veszélyes áruk (pl fegyverek) szállítását az Európai Unió és számos más országok területén. A nemzetközi szabályozás célja, hogy a szállításnál csökkentse a balesetek, a lopások és az illetéktelen hozzáférések kockázatát (Ghibli, 2025).

A fegyverek szállítása szigorúan szabályozott, ezért a megfelelő csomagolás és szállítóeszköz kiválasztása létfontosságú a biztonság és a jogszabályok betartása érdekében. A fegyverek szállítása történhet légi, tengeri, vasúti vagy közúti úton (függően, hogy az adott eszközök mérete, tömege és a célország földrajzi elhelyezkedése mit tesz lehetővé). A légi szállítás gyors és biztonságos megoldás, különösen kisebb méretű fegyverek és alkatrészek szállításánál. A fegyverek szállítását csak erre szakosodott CARGO légitársaságok végezhetik (AIRPORT, 2025a; AIRPORT, 2025b). Fontos, hogy nem minden repülőtér fogad fegyverszállítmányokat, hiszen ezekhez külön vámkezelési eljárások szükségesek, illetve a csomagolásnak egyértelműnek kell lennie. Ehhez vámkezelési és nemzetközi szállítási engedélyek kellenek, illetve rendkívül fontos a konténerek plombálása, illetve a biztonsági követelmények betartása. A fegyverek szállítása teherautóval kizárólag engedéllyel rendelkező fegyverkereskedők és speciális szállítócégek számára engedélyezett. Nagy mennyiségű fegyver szállításánál elengedhetetlen a megfelelő fegyverkereskedelmi engedély megléte, amely nélkül a szállítás tiltott. Ezen kívül szükség lehet speciális biztosításra és szállítási szerződésre is, amely a szállított áruk biztonságát garantálja. Biztonsági intézkedésként alkalmazható GPS nyomkövetés vagy riasztórendszer, amely lehetővé teszi a rakomány folyamatos ellenőrzését (de ez nem kötelező). A fegyvereket tartalmazó járművek szállítását gyakran fegyveres őrök is biztosítják, akik a rakomány védelmét látják el teljes vagy részleges útvonalon. A biztonság növelése érdekében a szállítmányokat többrétegű védelmi rendszerrel látják el (EKB, 2006). A szállítási útvonalakat és időpontokat szigorúan titkosítják az esetleges támadások és lopási kísérletek megelőzése érdekében (csak a szállítást végző szervezetek legszűkebb köre ismeri ezen információkat). Ezeken felül fontos, hogy minden szállítmány több ellenőrzési ponton halad át, ahol biztonsági vizsgálatokat végeznek, kizárva ezzel az eltűnés vagy befolyásolás lehetőségét. Az egész folyamatnál figyelmet kell fordítani a nemzetközi és helyi szabályozásokra is, mivel a fegyverszállítmányokat szigorú vám- és exportellenőrzési eljárásoknak vetik alá, melyek megléte nélkül az egész folyamat megvalósíthatatlan. Az exportengedélyek beszerzése és az egyes országokban érvényes jogi előírások betartása elengedhetetlen a szabályos működéshez (Wolters Kluwer, 2004b).

A fegyverek tárolása szintén kritikus fontosságú, mivel a nem megfelelő tárolási körülmények fokozott biztonsági kockázatot jelenthetnek. Magyarországon a 2011. évi CXIII. törvény szabályozza a fegyverek tárolásának feltételeit (Nemzeti Jogszabálytár, 2024; Ghibli, 2025), előírva, hogy azokat kizárólag zárt, engedélyezett létesítményekben lehet tárolni, amelyekhez csak a megfelelő jogosultsággal rendelkező személyek férhetnek hozzá. Az ilyen tárolóhelyek kialakításánál különös figyelmet fordítanak az illetéktelenek elleni védelemre, a robbanásveszély minimalizálására és a fegyverek biztonságos kezelésére. A modern fegyverraktárok többrétegű védelmi rendszerekkel bírnak, ezek közé tartoznak az elektronikus riasztórendszerek, a kamerák, a mozgásérzékelők, valamint a biztonsági rendszerek, amelyek azonnal jeleznek, ha jogosulatlan személy próbál hozzáférni a fegyverekhez. A legmodernebb tárolási rendszerek biometrikus azonosítást alkalmaznak az emberi hibák minimalizálása érdekében és kizárólag az arra jogosult személyek léphetnek be a fegyverraktárba (BVOP, 2023), azonosítás lehet ujjlenyomat olvasók, retinamintázat ellenőrzők, stb. Az érzékenyebb fegyvereknél további védelmi intézkedéseket lehet bevezetni: külön biztonsági széfekben tárolni azokat, amelyeket csak egy szigorúan meghatározott protokoll alapján lehet kinyitni (Nemzeti Jogszabálytár, 2024).

4. Nemzetközi jogok és szabályozások a fegyverkereskedelemben

A fegyverkereskedelem nemzetközi szabályozása alapvető fontosságú a globális biztonság fenntartása, az emberi jogok védelme és az illegális fegyverkereskedelem visszaszorítása érdekében. Mivel a fegyverkereskedelem nem csupán gazdasági, hanem politikai és nemzetbiztonsági kérdés is, a nemzetközi közösség évtizedek óta dolgozik a megfelelő szabályozási keretek kialakításán (Berkol, 2004; Bromley, 2012).

A hagyományos fegyverek és haditechnikai eszközök kereskedelme szigorú ellenőrzés alatt áll, amelyet többek között az ENSZ Fegyverkereskedelmi Egyezménye (továbbiakban ATT), az Európai Unió közös álláspontja (2008/944/CFSP), valamint a Wassenaar-megállapodás határoz meg. Ezek az irányelvek előírják a fegyverek exportjára és importjára vonatkozó feltételeket, beleértve a kockázatelemzést és az engedélyezési eljárásokat, ezzel biztosítva, hogy a fegyverek kizárólag jogszerű és ellenőrzött módon kerüljenek forgalomba (Európai Unió, 2019). Különböző ellenőrzési mechanizmusok biztosítják e szabályozások részeként a fegyverkereskedelem átláthatóságát és a jogszerűséget (Holtom-Bromley, 2013).

A fegyverkereskedelem szabályozása kulcsfontosságú tényező a nemzetközi biztonság és stabilitás szempontjából. A világ számos országában a fegyverek ellenőrizetlen terjedése hozzájárulhat fegyveres konfliktusok kirobbanásához, az emberi jogok megsértéséhez, valamint a szervezett bűnözés és a terrorizmus megerősödéséhez. Ennek visszaszorítása érdekében az elmúlt években több olyan egyezményt és szabályozást dolgozott ki a nemzetközi közösség, melyek célja a fegyverkereskedelem áttekinthetővé tétele és a visszaélések megelőzése volt (Európai Unió, 2025b, 91/477/EGK irányelv). Az 91/477/EGK irányelv az Európai Unió egyik alapvető szabályozása a lőfegyverekről. Célja, hogy összehangolja a tagállamok fegyvertartási szabályait, miközben fenntartja a *közbiztonságot és lehetőséget teremt a fegyverek jogszerű megszerzésére és kereskedelmére az EU-n belül* (a teljesen automata fegyverek tartása tiltott, míg a félautomata és ismétlőfegyverek engedélykötelesek). Egyes fegyvertípusoknál elegendő a hatósági bejelentés az illetékes hely szerint.

Az egyik legfontosabb nemzetközi egyezmény az ENSZ Fegyverkereskedelmi Szerződése, amely 2014. december 24-én lépett hatályba. Az ATT célja a hagyományos fegyverek nemzetközi kereskedelmének szabályozása, valamint az illegális fegyverkereskedelem és az abból fakadó fegyveres konfliktusok visszaszorítása. A szerződés egyik legfontosabb rendelkezése, hogy az exportáló országoknak alapos kockázatelemzést kell végezniük minden fegyvereladás előtt. Meg kell vizsgálniuk, hogy a fegyvereket olyan országba exportálják-e, ahol az emberi jogok súlyos megsértésének kockázata fennáll, vagy ahol a fegyverek illetéktelen kezekbe kerülhetnek. Az ATT emellett kötelezi az éves hadiipari jelentések készítsét a fegyverexportról és -importról, ezzel növelve a biztonságot és csökkentve az illegális fegyverkereskedelem lehetőségét. Az átláthatóság kulcsfontosságú az államok fegyverkereskedelmi gyakorlatának folyamatában, szükség esetén be is tud avatkozni a visszaélések megakadályozása érdekében (United Nations, 2025).

Az Európai Unió is kiemelt szerepet vállal a fegyverkereskedelem szabályozásában. Az EU 2008/944/CFSP tanácsi közös álláspontja részletes kritériumokat határoz meg a fegyverexport-engedélyek kiadására. A közös álláspontban meghatározott kritériumok alapján figyelembe veszik az emberi jogok tiszteletben tartását a célországban, emellett biztosítják, hogy a fegyverexport összhangban legyen az Európai Unió és a Nemzetközi Közösség biztonsági érdekeivel, az exportáló ország számára pedig kötelezettséget jelentenek a nemzetközi fegyverembargók és egyéb korlátozó intézkedések betartására. Az uniós tagállamok kötelesek betartani az EU közös fegyverkereskedelmi politikáját, ennek megfelelően megakadályozni, hogy a fegyverek illetéktelen kezekbe kerüljenek (Európai Unió, 2025a).

Magyarországon a 2014. évi V. törvény tartalmazza az ATT hazai jogrendbe való beillesztését, ezzel biztosítva a szerződés végrehajtását az országban (Wolters, 2014). Emellett az 1984. évi 2. rendelet kihirdette az egyes hagyományos fegyverek alkalmazásának betiltásáról szóló egyezményt, amely bizonyos fegyvertípusok alkalmazását tiltja vagy részlegesen korlátozza hazánkban (Wolters Kluwer, 1984).

5. A fegyverpiac ellátási láncának áttekintése

A fegyverpiac ellátási lánca a gyártással kezdődik (2. ábra), melyet a nemzetközi fegyvergyártó vállalatok végeznek (betartva az adott ország és a nemzetközi fegyverexport-szabályait). A gyártó vállalatoknak rendelkezni kell hatósági engedélyekkel, melyet az ország szabályozásira és törvényire vonatkozóan állítanak ki a hatóságok.

A fegyveren kötelező feltüntetni a gyártó nevét, a gyártás országát és évét, a gyártási számot, a modell megnevezését (egyedi azonosítót használva, de lehetőség van a tesztelteség feltüntetésére is lőszerre és lőszerekre is) (Erdős, 2021). A jelölést általában a csöveken jelölik. Követelmény még, hogy a lőfegyver nem keltheti más tárgy benyomását, nem lehet túlzott mértékben összehajtható, megrövidíthető, gyorsan szétszerelhető vagy átalakítható. A fegyvernek minden esetben meg kell felelnie egy egyedi vagy típusjóváhagyó vizsgálatnak, amely igazolja a biztonságos működését. Ennek megfelelőségét a próbajel igazolja, amelyet szintén a fegyvercsöveken jelölnek. Kötelező a gyártási engedélyek és követelmények bemutatása is, mivel a fegyvergyártás engedélyhez kötött tevékenység, amelyet a hatóságok szabályoznak. A gyártásra vonatkozó engedély csak akkor adható ki, ha a gyártó megfelelő biztonsági feltételekkel rendelkezik. Ezután a fegyvereknek kötelező típusvizsgálaton kell átmenni, melyet a kijelölt szervezet végez. Itt ellenőrzik, hogy a gyártás során a fegyvereket egyedi azonosítóval látták el. A fegyver csak is így kerülhet kereskedelmi forgalomba (Wolters Kluwer, 2004a).

A gyártás után a fegyverexport szintén egy szigorúan szabályozott tevékenység, mely a legtöbb esetben egyenesen a gyárból történik. Az exportáló személynek vagy szervezetnek külön engedélyeket kell beszereznie az illetékes hatóságoktól a fegyverek és lőszerek gyártására, javítására, forgalmazására vagy tartására. Magyarországon a fegyverimport engedélyezését a Kereskedelmi, Haditechnikai, Exportellenőrzési és Nemesfémhitelesítési Főosztály (továbbiakban a MKEH) végzi. Az Európai Unió tagállamaiból behozott fegyverekhez a Bizottsági Rendelet III. mellékletének megfelelő tanúsítvány szükséges. Az importálás során elfordulhatnak különböző vámeljárások is, például a fegyverek behozatali engedélyét a Nemzeti Adó- és Vámhivatal területileg illetékes vámszerve ellenőrzi (NAV, 2014). A fegyverek importjához szükség van egy behozatali engedélyre, melyet az illetékes hatóságtól kell megkérni, a fegyverek dokumentációjára, melyet a gyártó vállalat biztosít (Wolters Kluwer, 2004b).

Az importálás után a fegyvereket nagykeres-

2. ábra. A fegyverpiac ellátási lánca
Forrás: Saját szerkesztés, 2025

kedők veszik át, akik a fegyvereket kizárólag engedéllyel rendelkező kiskereskedőknek, illetve más engedélyezett szervezeteknek értékesíthetnek. A nagykereskedőnek olyan engedélyezett fegyverraktárral kell rendelkeznie, amely megfelel a jogszabályban előírt biztonsági előírásoknak, vagyis kötelező a mechanikai és elektronikai védelem, mint páncélszekrény, rács, riasztórendszer, illetve kamera rendszer. A nagykereskedőnek rendelkeznie kell fegyverkereskedelmi engedéllyel, melyet a rendőrség fegyverengedélyezési hatósága állít ki. A pontos adminisztratív kötelezettségek **közé tartozik a** nyilvántartás vezetése, melynek naprakésznek kell lenni mind az importált, a raktározott és az értékesített mennyiségről, illetve a rendőrség és a hatóságok felé rendszeresen jelentést kell tenni az értékesített és raktáron tartott fegyverekről is (Wolters Kluwer, 2004b; *MNKSZ, 2022*).

A kiskereskedők a nagykereskedőktől vagy importból szerzett fegyvereket értékesíthetik fegyvertartási engedéllyel rendelkező végfelhasználók számára. Az értékesítés előtt nekik is szükségesek az engedélyek és jogszabályi előírások (a fegyverek árusításához a rendőrség által kiadott fegyverkereskedelmi engedély szükséges), melynek hiányában nem történhet értékesítés. Rendelkeznie kell egy engedélyezett üzlethelyiséggel, amely megfelel a hatósági előírásoknak: a fegyvereket zárt vitrinekben vagy páncélszekrényekben kell tárolni, riasztóval, kamerarendszerrel és megerősített ajtókkal kell rendelkeznie a helyiségnek. Itt is kötelező a nyilvántartás vezetése, illetve az **üzlet f**elelőssége, hogy csak engedéllyel rendelkező vásárlóknak adjanak el fegyvert, amit dokumentálni is kell. Az értékesített fegyverekről rendszeresen jelentést kell küldeni a rendőrségnek (Wolters Kluwer, 2004b; MNKSZ, 2022).

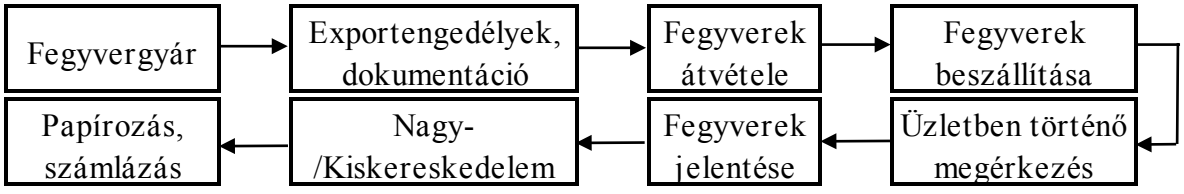
A végső felhasználók a fegyvereket különböző célokra használhatják (sportlövészet, vadászat, precíziós lövészet, önvédelem vagy munkaeszköz). A törvény értelmében engedély szükséges minden fegyverhasználathoz. Az engedély kiadásához a kérelmezőnek be kell töltenie a 18. életévét, cselekvőképesnek és büntetlen előéletűnek kell lennie, rendelkeznie kell a fegyvertartáshoz szükséges vizsgával, amely igazolja, hogy képes a lőfegyver biztonságos kezelésére és használatára, illetve meg kell felelnie a lőfegyver biztonságos használatához előírt egészségügyi alkalmassági követelményeknek is (Horváth, 2023). A használó személynek kötelező a lőszert és a lőfegyvert az illetéktelenektől elzártan tárolni, bejelentési kötelezettség illeti a rendőrség felé, ha a lőfegyvert elvesztette, eltulajdonították vagy megsemmisülésült. A fegyver szállítása kizárólag ürítve, tokban lehetséges az illetéktelen hozzáférés megakadályozása kötelező. Fontos, hogy a lőfegyvert csak az engedélyben meghatározott célra és helyen lehet használni (vadászat, sportlövészet vagy munkavégzés), ugyanis ezek az előírások biztosítják a lőfegyverek és lőszerek jogszerű és biztonságos megszerzését, tartását és használatát Magyarországon (Haspel, 2020).

A fegyverek ellátási lánca egy szigorúan ellenőrzött folyamat, amely biztosítja, hogy a fegyverek legális módon jussanak el a végső felhasználókhoz (3. ábra). Az egyes felhasználási célok eltérő szabályozások alá esnek, amelyek biztosítják a fegyverek biztonságos kezelését és használatát.

A fegyverek gyártási folyamata több szakaszból tevődik össze és a legyártott fegyverek szigorú minőségellenőrzés és tesztelés után hagyhatják el a gyárat. Minden egyes fegyver esetében elengedhetetlen, hogy az anyagyár által előírt minőségi követelményeknek megfeleljen. Az ellenőrzéskor alaposan átvizsgálják a fegyver szerkezetét, az illesztéseket, a mechanikai működést és a cső állapotát is, hiszen ezek mind befolyásolják a fegyver használatát. A minőségellenőrzés kiterjed a próbalövésre is, amelyet éles lövésekkel tesztelnek, ekkor vizsgáljuk az elsütőszerkezet finomságát, valamint a lövési pontosságot. Csak azok a fegyverek kerülhetnek értékesítésre, amelyek minden tekintetben megfelelnek az előírásoknak.

Amennyiben a fegyver megfelel a minőségi követelményeknek, megkezdődik a csomagolás folyamata. A fegyvereket szétszerelt állapotban, az előírásoknak megfelelően, egy zárral ellátott műanyag kofferbe helyezik. A koffer biztosítja, hogy a fegyver szállítás közben ne mozduljon el, valamint védelmet nyújt a külső hatásokkal szemben. A műanyag koffer lezárását követően a fegyvert további védelemmel látják el (egy kartondobozos csomagolásba helyezik, amelyet ragasztószalaggal lezárnak és egy címkével ellátnak). A címke pontos információkat tartalmaz a fegyverről (a gyártó nevét, a fegyver pontos típusát, kaliberét, a cső hosszát, a gyáriszámot, az egyéb műszaki paramétereket), amelyek fontosak a nyomon követhetőség és az adminisztráció szempontjából.

A csomagolási folyamat következő lépése az egységcsomagok kialakítása. A hatékonyabb szállítás és rakodás érdekében a fegyvereket jellemzően 3-5 darabos egységekbe pakolják, majd ezeket az egységcsomagokat is lezárják és külön címkével látják el. Az egységcsomagok címkéjén szintén feltüntetik a benne található fegyverek típusát és mennyiségét, valamint egyéb azonosító adatokat, hogy a későbbi kezelhetőség vagy

3. ábra. Fegyverek ellátási láncának lépései a gyártól a végfelhasználókig
Forrás: Saját szerkesztés, 2025

esetleges ellenőrzés egyszerűbb legyen.
A csomagolást követően megkezdődik a szükséges dokumentumok előkészítése. A fegyverek átvételével egy időben a szállító megkapja az összes hivatalos dokumentumot. Ezek közé tartozik az exportengedély, amelyet a kibocsátó ország hatósága állít ki, mely igazolja, hogy a fegyverek törvényesen hagyják el az országot. Emellett a gyártó átadja a számlát, ami részletes információkat tartalmaz a fegyverekről, azok típusáról, darabszámáról, áráról és egyéb műszaki adatairól. Szintén szükséges az eladó üzlet importengedélye is, azt az eladó üzlet hatósága állítja ki, lehetővé téve a fegyverek törvényes behozatalát a saját országukba. A dokumentáció részét képezi még a szállítólevél is, amely tartalmazza a fegyverekkel kapcsolatos legfontosabb információkat (a gyártási számokat, a típusjelöléseket, stb.). Amennyiben a szállítást nem az eladó üzlet saját maga végezi, hanem egy fuvarozó cégre bízza, abban az esetben a dokumentációhoz egy CMR fuvarokmány is tartozik. Az export- és importengedély megléte elengedhetetlen a fegyverek szállításához, hiszen ezek nélkül az árut nem lehetne törvényesen áthozni az országhatárokon belül. Az engedélyek egy évig érvényesek, minden évben újra kell őket igényelni, amennyiben folytatni kívánja az eladó üzlet a fegyverek importját.
A fegyverek átvétele az anyavállalat telephelyén történik. A gyártó kizárólag az illetékes eladó üzlet megbízottjának vagy az előzetesen bejelentett szállítónak adhatja át az árut, kizárva ezzel az idegen személyek által történő fegyver átvételt. A fegyvereket biztonságosan kell elhelyezni a szállító járműben, elkerülve, hogy azok ne mozduljanak el és ne keletkezzen bennük sérülés, passzosan kell bepakolni. Az indulás előtt alaposan ellenőrizni kel az összes dokumentumot, hiszen a szállítás során bármikor előfordulhat hatósági ellenőrzés.
Az Európai Unión belüli fegyverszállítási szabályok szerint a határátlépés nem igényel külön ellenőrzést, mivel az uniós országok között nincsenek vámhatárok. Az egyetlen kivétel egy esetleges közúti rendőri ellenőrzés lehet, amely során a hatóságok kérhetik az engedélyek és a dokumentáció bemutatását.
Amikor a fegyverek megérkeznek az üzlethez első lépésként kipakolják az árut, ellenőrizik, hogy a szállítás során történt-e sérülés. Ezt követően a fegyvereket nyilvántartásba veszik és jelentést kell tenni a megyei rendőrkapitányság fegyverügyi osztályának, valamint a Polgári Kézi Lőfegyver Vizsgáló Hivatalnak. Hazánkban a fegyvereket Budapestre szállítjuk a megadott időpontban, ahol elvégzik a szükséges műszaki vizsgálatokat és kiállítják a műszaki kártyákat, mellyel a fegyverek árusíthatók lesznek. A fegyverek tárolása zárt, rácsos fegyverszobában történik, elkülönítve a lőszerektől. A készletfeltöltést követően a fegyverek megjelennek a weboldalon is, majd kezdetét veszi az értékesítési folyamat. Attól függően, hogy viszonteladásra vagy egyből a végfelhasználónak történik az értékesítés különböző az eljárásrend.
Nagykereskedelmi értékesítésnél az adott üzlet határozata szükséges, továbbá a fegyverkereskedelmi és fegyverismereti vizsgával rendelkező ott dolgozó személy lakcíme, személyazonosító okmánya, valamint kereskedelmi kártyájának száma. Ezek meglétével lehet leszállítani a másik üzletbe a fegyvereket szállítólevéllel (CMR). A CMR okmánynak tartalmaznia kell a fuvarlevél kiállításának helyét és idejét, a feladó, a címzett és a fuvarozó adatait (név, cím, elérhetőség), az áru átvételének helyét és idejét, a kiszolgáltatásra kijelölt helyet, az áru megnevezését és a csomagolás típusát, a veszélyes áru megnevezését, az árudarabok számát, jelét és sorszámát, az áru bruttó tömegét vagy más mennyiségi meghatározását, a fuvarozással kapcsolatos költségeket, a vám- és egyéb hatósági kezeléshez szükséges utasításokat, illetve nyilatkozatot arról, hogy a fuvarozás a CMR Egyezmény rendelkezései alá esik. A CMR Egyezmény nem tiltja, hogy a fenti adatokon kívül mást is bevezessenek a felek a fuvarlevélbe, ha azt szükségesnek találják. A CMR fuvarlevél formátuma sem szabályozott, de általában az IRU ajánlásával kidolgozott fuvarlevéltípusokat használják a fegyverek szállításánál, így minden olyan tartalmi elem megtalálható benne, amelyet a CMR Egyezmény előír. A CMR fuvarlevél kitöltésének nyelvezetére nincs előírás, de ajánlott az angol használata (a külföldi gyártók miatt). A fuvarlevelet a feladónak kell kitölteni, de a feladó megbízásából egy harmadik fél (fuvarozó) is kiállíthatja a fuvarlevelet (Horváth-Karmazin, 2016). A fegyverek átadásával egyidejűleg beírjuk a lőfegyvernyilvántartó könyvbe, hogy megtörtént az átadás, ezt az engedéllyel rendelkező személy aláírással hitelesíti, illetve kiállítjuk a számlát.
Ezzel szemben a kiskereskedelmi értékesítés során magánszemélyek, egyesületek vásárolhatnak fegyvert, azonban ehhez meghatározott követelményeknek kell megfelelniük nekik is. Sportlövők számára a vásárláshoz nélkülözhetetlen a sportorvosi igazolás, a Magyar Sportlövő Szövetség versenyengedélye, valamint a Megyei Rendőrkapitányság által kiállított fegyvertartási engedély. Vadászok esetében érvényes vadászjegy és fegyvertartási engedély bemutatása szükséges. A vizsga letételével történő első vásárlás esetén a rendőrkapitányság által kiállított határozat felmutatásával lehetséges a fegyver vásárlás. Ezt 90 napon belül szükséges megtenni, ugyanis ezután elévül a határozat. Azon ügyfelek, akik már rendelkeznek fegyvertartási engedéllyel, esetükben azt szükséges hozni a vásárlás alkalmával. Emellett mindenkire vonatkozik, hogy a személyazonosságot is igazolni kell. Az értékesítés során szükséges írni egy átvételi elismervényt, ezzel kell a rendőrségen igazolni a fegyvervásárlást, a fegyver tulajdonost bejegyezzük a fegyvernyilvántartásba, legyen az magánszemély vagy egyesület, kiállítjuk számára a számlát, valamint az eladást a rendőrség oldalán jelentjük. A vásárlást követő 8 napon belül be kell menni az illetékes szerinti rendőrségkapitányságra, bemutatni a fegyvert a műszaki kártyával együtt és az átvételi elismervény eredeti példányát átadni részükre.
Látható, hogy a fegyverek kereskedelme egy szigorúan szabályozott tevékenység, a gyártástól kezdve az importáláson és nagykereskedelmi forgalmazáson át egészen a végfelhasználónak történő értékesítésig számos költség és jogszabályi előírás befolyásolja az üzleti folyamatokat. A fegyverértékesítésnél különböző adók, illetékek és engedélyezési díjak merülnek fel, amelyek jelentős hatással vannak az iparági szereplők működésére. Amikor a fegyverek eladásra készen állnak egy minőségellenőrzésen mennek keresztül, ahol egy tanúsítványt kapnak, melynek költsége még a gyárat terheli. Az export megkezdése előtt szükséges beszerezni az engedélyeket, hiszen ezek megléte nélkül nem kezdődhet meg a szállítás. Az engedélyeket az illetékes hatóságoktól kell beszerezni, amik költségesek. Magyarországra a fegyverek importálása szintén szigorú előírásokhoz kötött. A behozatalt általában fuvarozók végzik. Az importálás költségei közé tartozik az ÁFA megfizetése, mely Magyarország esetében 27%. A szállítási költségek, attól függően, hogy milyen módon történt a szállítás (légi, közúti vagy tengeri) eltérő lehet. Magyarországon alkal-

mazott Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer bejelentési kötelezettséget is kérhet az importőröktől, amely plusz költséget jelent, viszont ezt nem minden esetben kell megkérni. Nem elég a gyárnak megkérni az engedélyeket, szükséges az importőröknek is beszerezni különböző engedélyeket, amelyek költsége országonként eltérhet. A nagykereskedő sem veheti át engedély hiányában a fegyvereket az importőrtől. Rendelkeznie kell tevékenységi engedéllyel, behozatali engedéllyel, illetve globális forgalmi engedéllyel. A leszállítást követően a raktározásnak, a tárolásnak és további értékesítésnek is van plusz díja.

Mivel a fegyverek értéket képviselnek, a nagykereskedőknek érdemes biztosítást kötni a szállítás megkezdése előtt az esetleges problémák elkerülése érdekében. A kiskereskedők a nagykereskedőktől beszerzett fegyvereket értékesítik a végfelhasználók számára. Fontos, hogy rendelkezzen az illetékes hatóság által kiadott határozattal, mellyel értékesítheti a fegyvereket. A kiskereskedők árait meghatározza elsősorban a rezsi, illetve amennyiben nem saját az üzlet, a bérleti díj is. Egy fegyverüzletben előírt követelmény a kamera, a mágneses ajtó, ráccsal elzárt fegyverszoba, illetve a riasztóberendezése megléte, melyek szintén költséget jelentenek. A működéshez szükség van alkalmazottra/alkalmazottakra, akinek vizsgát kell tenni annak érdekében, hogy fegyverüzletben dolgozzon. A sikeres vizsga után ki kell váltani a fegyverforgalmazói kártyát, melyet a hatóságok szigorúan ellenőriznek. A reklám szintén kiadás, ami az üzleti fellendítéséhez szükséges. Ez főleg online úton történik, de gyakori újságok, szórólapok formájában is. Végül vannak még az adminisztratív költségek, amibe beletartoznak az engedélyek, könyvelés és egyéb költségek.

6. Összefoglalás

Bár a nemzetközi közösség komoly erőfeszítéseket tesz a fegyverkereskedelem szabályozására, jelentős kihívások továbbra is fennállnak. Az illegális fegyverkereskedelem továbbra is elterjedt, különösen azokban az országokban, ahol a fegyverek könnyen beszerezhetők a feketepiacon. A nemzetközi szervezetek, mint az ENSZ és az Európai Unió, egyre több mechanizmust dolgoznak ki annak érdekében, hogy hatékonyabban nyomon követhetők legyenek a fegyvermozgások és meg lehessen akadályozni azok illegális forgalmát (United Nations, 2020).

A modern haditechnikai fejlesztések további kihívásokat jelentenek a fegyverkereskedelem szabályozása szempontjából. Az autonóm fegyverrendszerek, a mesterséges intelligencia által vezérelt drónok és az egyéb új generációs fegyverek ellenőrzése jelenleg még nem kidolgozott a nemzetközi jogban. Az ENSZ ennek érdekében egyre nagyobb figyelmet fordít az új technológiák fegyverkezési célú alkalmazásának szabályozására, hogy megakadályozza azok ellenőrizetlen terjedését (United Nations Institute for Disarmament Research, 2021).

Irodalomjegyzék

- 2014/2534 (RSP): P7_TA-PROV (2014) 0081 Fegyverkereskedelmi szerződés. Az Európai Parlament 2014. február 5-i állásfoglalása a fegyverkereskedelmi szerződés ratifikálásáról https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/ta/05/02/2014%20-%200081/p7_ta-prov(2014)0081_hu.pdf
- ADR (2023): A VESZÉLYES ÁRUK NEMZETKÖZI KÖZÚTI SZÁLLÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ MEGÁLLAPODÁS (ADR) „A" ÉS „B" MELLÉKLETE 2023. https://adroktatas.hu/images/ADR_2023.pdf
- AIRPORT (2025a): Megszerezte a hatósági engedélyeket a Hungary Airlines https://airportal.hu/megszerezte-a-hatosagi-engedelyeket-a-hungary-airlines/
- AIRPORT (2025b): Újabb történelmi csúcsot ért el a Budapest Airport cargo-forgalma májusban. https://airportal.hu/ujabb-tortenelmi-csucsot-ert-el-a-budapest-airport-cargo-forgalma-majusban/
- BERGARA (2025). Bergara official website. https://www.bergara.online/en/
- BERKOL, I. (2004). The European Union Code of Conduct on Arms Exports. SIPRI Policy Paper No. 8. https://www.sipri.org/sites/default/files/files/PP/SIPRIPP08.pdf
- BROMLEY, M. (2012). The Review of the EU Common Position on Arms Exports: Prospects for Strengthened Controls. Non-Proliferation Paper No. 7. https://www.sipri.org/publications/2012/eu-non-proliferation-and-disarmament-papers/review-eu-common-position-arms-exports-prospects-strengthened-controls
- BVOP (2023): A Központi Anyagraktárban elhelyezkedő fegyverraktár működési rendjéről. 41/2020. (VII. 31.) BVOP utasítás https://njt.hu/jogszabaly/2020-41-B0-3M
- CAESAR GUERINI (2025). Caesar Guerini official website. https://www.caesarguerini.it
- EGK (1991): A Tanács irányelve (1991. június 18.) a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről. 91/477/EGK irányelv. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A31991L0477
- EKB (2006): A TANÁCS RENDELETE a kettős felhasználású termékek és technológia kivitelére vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról. Brüsszel. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006PC0829
- ERDŐS Á. - GÁSPÁR M. – REGÉNYI K. – TROMBITÁS Z. (2021): Rendészeti lőkiképzés 1. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 4, 42-63. https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/Rend%C3%A9szeti%20l%C5%91kik%C3%A9pz%C3%A9s1.tanulm%C3%A1ny-gy%C5%B1jtem%C3%A9ny%20-%20Erd%C5%91s%20%20-G%C3%A1sp%C3%A1r%20-%20Reg%C3%A9nyi%20-%20Trombit%C3%A1s_.pdf
- EUR (2013): A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK. Lőfegyverek és az EU belső biztonsága: a polgárok védelme és az illegális kereskedelem felszámolása
- EUR (2018): A tiltott tűzfegyverek, kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszerek elleni uniós stratégia elemei „A fegyverek biztosítása, a polgárok védelme". KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK. Brüsszel. Európai Bizottság. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018JC0017
- EUR-LEX (2010): Tanácsi közös álláspont (2008/944/CFSP). Az Európai Unió Hivatalos Lapja, C 123E, 5-16. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010AG0008&from=ES
- EURÓPAI UNIÓ (2019): A BIZOTTSÁG (EU) 2019/1318 AJÁNLÁSA (2019. július 30.) a kettős felhasználású termékek kereskedelmének a

428/2009/EK rendelet szerinti ellenőrzésére vonatkozó belső megfelelési programokról. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H1318 &from=GA
- EURÓPAI UNIÓ (2025a): Import, export és kereskedelem az Európai Unióban. https://european-union.europa.eu/live-work-study/import-and-export_hu
- EURÓPAI UNIÓ (2025b): Felelősebb fegyverkereskedelem felé: Az EU és a fegyverkereskedelmi szerződés. https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/ towards-more-responsible-arms-transfers-the-eu-and-the-arms-trade-treaty.html
- GHIBLI (2025): ADR szállítás szabályai és amit tudnod kell róluk. https://ghibli.hu/blog/adr-szallitas-szabalyai-es-amit-tudnod-kell-roluk/
- HASPEL O. (2020): Fegyverengedélyügy. https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/segedanyag_rendig-bol.pdf
- HOLTOM, P. - BROMLEY, M. (2013). TRANSFERS OF SMALL ARMS AND LIGHT WEAPONS TO FRAGILE STATES: STRENGTHENING OVERSIGHT AND CONTROL. SIPRI, 2013/1, 11-13. https://www.sipri.org/sites/default/files/files/ insight/SIPRIInsight1301.pdf
- HORVÁTH A. - KARMAZIN GY. (2016): Nemzetközi közúti árufuvarozás és szállítmányozás. Akadémiai Kiadó, p.39. ISBN 978 963 05 9754 8
- HORVÁTH K. (2023). Fegyvertartási engedély megszerzése. https://szefnagyker.com/fegyvertartasi-engedely-megszerzese
- KR (2004): 253/2004. (VIII. 31) kormányrendelet a fegyverekről és lőszerekről. https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400253.kor
- MAGYAR NEMZETI *KERESKEDELMI SZÖVETSÉG* (2022): *Kereskedelmi tevékenység végzésének szabályai.* https://kiskerjogtar.hu/i1-kereskedelmi-tevekenyseg-vegzesenek-szabalyai
- MKEH (2025): Haditechnikai termékek kereskedelmének engedélyezése. https://mkeh.gov.hu/kereskedelmi /haditechnikai_osztaly
- NAV (2014): Elektronikus Közútiáru-forgalomellenőrző Rendszer. Nemzeti Adó- és Vámhivatal https://ekaer.nav.gov.hu/
- NEMZETI JOGSZABÁLYTÁR (2024): 29/2011. (X. 28.) BM utasítás. https://njt.hu/jogszabaly/2011-29-B0-0A2008/
- ORFK (2021): A lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény (a továbbiakban: Ftv.), a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet. https://www.police.hu/sites/default /files/%C3%9Cgyf%C3%A9l%20t%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20%20a%202021-es%20jogszab %C3%A1ly%20m%C3%B3d%20v%C3%A1ltoz%C3%A1sr%C3%B3l.pdf
- ORFK (2023): A lőfegyver-kereskedők (forgalmazók), a hangtompító tartására jogosultak számára a lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény, valamint a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet 2023. november 1-jén hatályba lépett módosításáról. https://www.police.hu/sites/default/files/t%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20hangtomp%C3%ADt%C3%B3val%20kapcsolatos%20jogszab%C3%A1lyi%20v%C3%A1ltoz%C3%A1sokr%C3%B3l1.pdf
- PERAZZI (2025): Perazzi official website. https://www.pearazzi.it
- SIPRI (2020): Trends in international arms transfers. Stockholm International Peace Research Institute. https://www.sipri.org/publications/2020/sipri-fact-sheets/trends-international-arms-transfers-2019
- SIPRI (2023): Trends in international arms transfers. https://www.sipri.org/sites/default/files/2023-03/2303_at_fact_sheet_2022_v2.pdf
- SIPRI (2024): SIPRI top 100 arms-producing and military services companies in the world, 2023. https://www.sipri.org/visualizations/2024/sipri-top-100-arms-producing-and-military-services-companies-world-2023
- SIPRI (2025): SIPRI official website. Stockholm International Peace Research Institute https://www.sipri.org
- SIPRI (2025a): Sources and methods. https://www.sipri.org/databases/arms-transfers/sources-and-methods
- SIPRI (2025b): Arms Transfers Database: Importers/Exporters ranking. https://armstransfers.sipri.org/ ArmsTransfer/ImportExportTop
- UNITED NATIONS (2020): Global study on firearms trafficking. https://www.unodc.org
- UNITED NATIONS (2025): Arms Trade Treaty. https://disarmament.unoda.org/att/
- UNITED NATIONS INSTITUTE FOR DISARMAMENT RESEARCH (2021): Emerging weapon technologies and international law. https://www.unidir.org
- WOLTERS KLUWER (1984): 1984. évi 2. törvényerejű rendelet a lőfegyverekről és lőszerekről. https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=98400002.tvr
- WOLTERS KLUWER (2004a): 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet a fegyverekről és lőszerekről, https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400253.kor
- WOLTERS KLUWER (2004b): *2004. évi XXIV. törvény a lőfegyverekről és lőszerekről.* https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400024.tv
- WOLTERS KLUWER (2014): 2014. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről. Nemzeti Jogszabálytár, https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1400005.tv
- ZSOMBIK L. (2013): Logisztikai alapismeretek. Debreceni Egyetem. Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma. https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/12345 6789/12070/2011-0085_logisztikai_alapismer etek.pdf?sequence=2&isAllowed=y